

Tips för filmvisning i äldreomsorg

Syftet med de här råden är att utifrån korta filmsekvenser trigga minnen, egna berättelser och stimulera till samtal där de äldre är aktivt deltagande. Ibland behövs det kanske inga frågor för att samtalet ska komma igång, men genom att leda samtalet kan du öppna upp för att prata om nya saker. Filmvisning med samtal kan leda till bättre kommunikation, att vi lär känna nya sidor av varandra och att de äldres självkänsla stärks.

3-5 deltagare är att föredra men det går givetvis att ha större grupper och även sitta med en eller två personer vid en dator eller läsplatta.

FÖRE

Förbered filmklipp. Om du använder klipp från en film eller tid du inte känner till så bra, läs på lite och skriv ner tex namn på skådespelare så du har det tillhands och kan fylla i om de äldre inte minns.

Klipp på ett par minuter kan räcka för givande samtal.

Anpassa efter dem du visar film för. Demenssjuka, kortare filmklipp. Lugnt innehåll, behövs ljudet?

Du kan visa film på teman som ni ändå jobbar med, film om något publiken är intresserad av och kanske något för att överraska? Tänk utanför normen, även kvinnor kan gilla bilar och män ha erfarenhet av hushållsarbete. Det kan också väcka till spännande samtal, vem lagade maten hemma..?

Fundera också på om du vill något särskilt med just den här visningen. Vill du aktivera någon minnes-svaga, ta upp något i ett tema eller behöver ni ha extra roligt just nu? Välj klipp utifrån det

Skapa en miljö som underlättar för **koncentration;**

se till att allt på plats. Testa tekniken och ljudvolym innan publiken kommer.

Visa gärna på en stor duk/TV med möjlighet att höja ljudet, det ökar upplevelsen för syn-och hörsel-svaga. Det finns olika lösningar för att koppla dator/läsplatta till tv.

Inget spring i rummet!

Fundera på om publiken klarar att hantera kaffe under visningen utan att tappa fokus film och samtal. Om inte, fika efteråt istället.

Förbered publiken på vad som ska hända, vi ska se film men inte vanlig långfilm, berätta om vad vi ska se

Ställ gärna **en** fråga som skapar uppmärksamhet, tex känner ni igen skådespelaren, platsen eller musiken? Det kan hjälpa till bättre fokus och skapa lite spänning.

Visa kort sekvenser, pausa vid publikreaktion eller på i förväg bestämd plats.

Titta, **OBSERVERA** högt tillsammans

Tillsammans med publiken **BESKRIV** konkret och sätt ord på det vi ser och hör.

Ställ öppna frågor t e x Vad Hände? Vad ser vi? Vad hörde ni? Vilka personer såg vi?

Ställ även ja- och nej frågor för delaktighet hos de som inte är så verbala eller minnessvårigheter

För att locka fram kunskaps(semantiska)minnet, hur lärde ni er ..tex cykla, kan ni... laga en cykel?

Det semantiska minnet kan finnas kvar även hos demenssjuka som inte minns så bra annars.

Kanske kan någon visa med kroppen och berätta mer, uppmana till att visa (=använda kroppsmindet).

De här första momenten när vi sätter ord på det vi ser och hör kan underlätta så att vi sen förstår varandras tolkningar. Vi kan ju se helt olika saker och kanske förklarar det hur vi sedan tolkar.

För en del triggas det minnet och egna berättelser tillräckligt för att det ska bli spännande samtal

TOLKA

Uppmuntra personliga tolkningar och minnen!

Film kan verkligen väcka känslor så haka på det för att stimulera till samtal

-hur var det skolan? Hur var det på rasten?

Ställ frågor som berör sinnen och känslor, hur kändes det att tex ha ylletröja, hur smakade skolmaten(fick de skolmat)../, hur luktade det..

Att tolka kan verkligen sätta igång samtal. Tänk på hur sportreportrar ofta frågar: Hur känns det?

Trots att vi ser och hör samma saker så tolkar vi det ändå olika beroende på våra personligheter, intressen, känslor...det kan bli spännande samtal men glöm inte att alla har rätt till sin tolkning!

Bekräfta i ord, med namn, ögonkontakt, kroppsspråk så den som berättar känner kontakt

Var uppmärksam och bekräfta även den som inte pratar, men interagerar på annat sätt, har piggare blick, rör sej mer tex.

Privata och allmänna associationer

som för oss andra inte är direkt kopplade till filmen kan väckas. Andra spännande och mer personliga minnen kommer fram. Försök att fånga upp! Chans att lära känna individerna ännu bättre

Var lyhörd så att ni "pratade klart" och att alla som vill fått säga något innan ni går vidare

De klipp vi har tillgång till visar mest hur det såg ut i Sverige tillbaks i tiden. Vi har inte alla vuxit upp här, kanske känner vi inte igen miljöer, personer och annat. Du kan ändå använda klippen för att samtala om allmänna saker, mat, husdjur, fester, högtider, hemmet, skola, semester mm. Hur gjorde ni frukost i Skåne, hur gjorde ni i Spanien..Vad är likt och vad skiljer sig mellan då och nu och mellan kulturer?

Extragrej: Spela upp ett klipp med spännande ljud medan de blundar, kan de gissa vad det handlar om?

AVSLUTA

Repetera kort vad ni tittat på, har de frågor?

Tacka för att de delat med sig!

Fundera efteråt på och diskutera med en kollega på hur du tyckte samtalet var, hur reagerade deltagarna. Reagerade någon på ett oväntat sätt?

Använd tipsen som inspiration och för att sätta igång samtal. Testa vad som passar dej och situationen. Du måste inte göra båda momenten eller likadant varje gång. Det viktigaste är att du är lyhörd, att du ser och lyssnar på reaktioner från publiken och låter dem komma till tals.

Lycka till!

Anita Hjelm

anita.hjelm@sll.se

- oppetarkiv.se
- Filmarkivet.se
- Kulturarenan.se
- Mantaray Film "Ögonblick att minnas"
film för demenssjuka
- Filmcentrum.se VOD (video on demand) hyrfilm för institutionell visning
- Swedish film, licens kan tillåta användning av tex netflix